

ספר השל"ה הקדוש - ספר בראשית - פרשת תולדות תורה אור (א)
דע כי סוד המעשרות וסוד הברכות הכל הולך אל מקום אחד, על כן נאמר ברכה במעשר. וסוד הענין וימצא מאה שערים. גם לענין ברכות אמרו רז"ל (מנחות מג, ב), חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום. ענין מאה שערים כתב הרקנאט"י וזה לשונו, דע כי חכמי הקבלה אמרו כי הארץ העליונה מאה שערים, לכל שער בית קבול נובעת מעייני ברכה לעולם. ומשם ינק יצחק אבינו ע"ה מאה מיני ברכות ממאה שערים הנזכר, שמשם יוצא ברכה ושפע ואצילות לכל הנבראים. ולפיכך תמצא באוהל מועד מאת אדנים למאת הככר ככר לאדן, שאין לך אדן שלא יהיה לו בית קבול כו' עיין שם. ואני אגלה הסוד ביותר, הנה סוד המעשר הוא 'י', ויש לה שלושה ענינים, א' 'י' בעצמה. ב' קוצו של 'י' שהוא נקודה, וכל נקודה היא 'י' קטנה. ג' מילוי של 'י' הוא גם כן עשרה, כזה, 'יוד' 'וד' עולה י'. והנה האצילות הוא 'י' ספירות, ומה שהוא 'י' הוא מצד החכמה שהיא 'י' משם יהו"ה, כמו שהאריך הפרדס, מספר עשר ספירות הוא מצד החכמה, והדעת בבחינת הכתר משלים המנין. וקוצה של 'י' רומז על הכתר כמו שכתבו המקובלים, כי שם עשר ספירות בהעלמה ודקות נרמזים בקוצו של 'י' שהיא 'י' דקה נעלמת. ומילוי ה'יוד' הוא התפשטות עשר ספירות, באופן שכל אחת כלולה מכל י'. ומדת אדנ"י שהוא סוד הארץ העליונה מקבלת אותם, והם סוד מאה אדנ"י. הרי לך סוד מעשר מן המעשר, כי באדנ"י הם מאה שערים, ומתעלמים בחכמה הכוללת עשרה בהעלמה, ואחר כך מתעלמים ביותר בתכלית העלמה בקוצו של 'י', עד שמתייחדים ומתעלמים בהעלם מוחלט, ו'י' עצמה שהיא חכמה מתייחדת בקוצה שהוא כתר. הרי סוד מאה בסוד התפשטות האצילות וכללותם, והוא מילוי ה'יוד', ואחר כך מתעלמים בשרשם בחכמה שהיא עצם 'י', ואחר כך מתאחדים באחדות המוחלט בקוצה של 'י', הרי סוד מעשר ומעשר מן המעשר:

והנה עצם 'י' שהיא חכמה מיוחדת בקוצה שהיא כתר, ומצינו ששניהם נקראים מחשבה, כמו שמצינו בזוהר בכמה מקומות. ועיין בפרדס בערכי הכינויים בערך מחשבה. וכתב שם בשם המקובל הגדול ר' משה בספר השם, וזה לשונו, מחשבה בכתר עליון ובחכמה, ובכתר עליון מחשבה אבל לא השגה כלל מצדה. ומחשבה קודמת לכל חכמה ובינה בהכרח, ואין לחשוב בה כלל. וגם החכמה תקרא מחשבה, כי אינה מושגת כי אם מחשבה, שבו תחלת המחשבה והתבוננות אבל במיעוט. ועל שתיהן נאמר מאוד עמקו מחשבותיך, שעל ידי שחושבין בחכמה, יבא לחשוב בכתר עליון על ידי אומד, עד כאן לשונו. ועתה התבונן סוד מעשר, ומעשר מן המעשר שהוא תרומת מעשר, וסוד תרומה גדולה חטה אחת פוטרת כו', וניטלת באומד, כל מדה. כבר פירשתי מאה שערים בסוד התפשטות, וסוד מעשר הוא שרשם והוא עצם 'י', ותרומות מעשר היא דביקותו בקוצו של 'י'. וכל זה נקח במדה, כי כן האצילות נקראת מדות המודדות לכל הנמצאים, ובחכמה שורש המדות ושם תרומת מעשר. אבל תרומה גדולה רומז על עצם הקוץ של 'י', שזהו בחינה למעלה מבחינת דביקות עצם 'י' בקוצה, כי דביקות עצם 'י' בקוצה זהו דביקות והשתוות חכמה לכתר, אמנם עצם הקוץ הוא בחינת הכתר בעצמו, ושם סוד המחשבה נעלם ממחשבה רק באומד הדעת, זהו סוד תרומה גדולה ניטלת באומד. ולמדו רז"ל מפסוק ונחשב לכם, כלומר במחשבה ואומד. ואע"פ שזה הפסוק נכתב בתרומת מעשר, למדו באם אינו ענין דקאי על תרומה גדולה ששם הוא באומד. והנה בודאי לכל אינו ענין לכאן תנהו לכאן הנדרש בתורה, בודאי יש לו סוד למה נכתב כאן ולא בענינו, וכאן אני אומר שרומז לסוד הנ"ל. נכתב בתרומת מעשר שהוא בחינה עליונה של חכמה נקרא גם כן מחשבה, ומחשבה זו מתדבק למחשבה שהיא באומד, אע"פ שמחשבה הזו היא במדה, ותרומה גדולה יוכיח שהיא במדה א' ממאה, מכל מקום היא בחינה המשתווית למחשבה שהיא אומד ולא מדה, כי היא שורש המדות. ואע"פ שהיא נמנית א', דהיינו אחד ממאה, הוא סוד א' אינו מן המנין אע"פ שהוא ראש המנין. על כן נכתב ונחשב לכם אצל תרומת מעשר, אע"פ שענינו לתרומה גדולה, והבן אלו הדברים כי הם נפלאים. וכבר אמרתי כי המעשרות והברכות סוד אחד, ומקום אחד לכולם. ובהגיעך לשם בסוד מחשבות הנ"ל,

ספר השל"ה הקדוש - ספר בראשית - פרשת תולדות תורה אור (א)
הוא שורש ומקור הברכות. כי כן ביאר בתיקונים סוד ברוך, שהוא ראשי תיבות, ברוך ראשו ומקורו כ ל, שרומז למקום קודש הנ"ל. הרי מבואר סוד מאה שערים, וסוד ויברכהו ה':
ולבאר הענין ביותר אעתיק דברי שערי אורה בשער ראשון בכינוי ברכה וזה לשונו, ואלו מאה אדנים שבמשכן, הם בדמיון מאה ברכות, מתמלאות מן הבריכה הגדולה הנקרא אדנ"י. ולפיכך חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, כדי למשוך מכל אחת ואחת מאלו הברכות. ואם חסר ברכה אחת פוגם ומטיל מום. והסוד תלוי בסוד אי"ק בכ"ר, שהוא סוד כהן לוי וישראל, שזהו סוד נפש רוח ונשמה. ולפי עיקר זה אמר דוד המלך ע"ה ברכי נפשי את ה', תלה

הברכות בנפש, בסוד שלשת המערכות העליונות. והנפש צריכה לברך מאה ברכות והיא כנגד ישראל, ומן הברכות המאה יגיעו עשרה שהם המעשר לרוח שהיא כנגד לוי, ומן עשרה של רוח לוי יתן אחת לנשמה שהיא כנגד כהן. ואם כן נמצאת למד שאם לא תברך נפשו של אדם מאה ברכות בכל יום, לא תגיע לנשמה ברכה אחת, מאחר שאין מגיע לרוח עשר ברכות, שזהו סוד הלויים שלוקחים מעשר מישראל וחוזרים ונותנים לכהן אחד מעשרה ממה שנטלו. וזהו סוד פרשת מעשר לויים וכהנים וישראלים הכתובה בתורה. ולפיכך אמר ואל הלויים תדבר לאמור ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם והרמותם ממנו תרומת ה' מעשר מן המעשר (במדבר יח, כו). וסוד מעשר מן המעשר הוא סוד אי"ק, שאם אין ק' אין י', ואם אין י' אין א'. ולפיכך צריך האדם להיות זריז לברך מאה ברכות, ואם חס ושלום חסר אחת, פגם. ואלו מאה ברכות הם כדמיון מאת אדני"י כסף, שבהם שפע אדני"י מתפשט לכל צד למאה בריכות, עד כאן לשונו:

ספר השל"ה הקדוש - ספר בראשית - פרשת תולדות תורה אור (ג)

וסוף כל דבר הוא 'קוף' במלואו. ובאותיות ר' עקיבא, קוף זה שמו של הקב"ה, בגימטריא מקום, ברוך המקום. הקב"ה נקרא מקום שהוא מנין שם יהו"ה, י' פעמים י', ה' פעמים ה', ו' פעמים ו', ה' פעמים ה', עולה כמנין מקום. והארץ העליונה שהיא אדמת קודש המקום הזה הוא קודש, ועמך כלם ירשו ארץ שהוא עולם הבא, ומקום עולה קפ"י, זהו 'קוף' שמו של הקב"ה. ושם צוה ה' את הברכה החלוטה הנצחית, והם סוד שורש ק' ברכות עליונות, בסוד מאה אדני"י שהם מאה שערים עליונים שכתבתי לעיל שצומח מן הארץ העליונה. וק' במילואה 'קוף' מקום אדמת קודש. ויעקב עם ד' נשיו שהם המטה שלימה עולה 'קוף', שהוא סוד עולם הבא חלק ה' עמו יעקב וכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. על זה בא הרמז קצתי בחיי מפני בנות חת, כבר כתבתי כי אחיזת הארץ מן חת רומז גם כן על מספר ח', והנה כשתצטרף מספר שמונה למספר יעקב, יעלה מספר קף, וקף הוא סמאל שרו של עשו כמו שכתבתי לעיל.

(2) ספר דרך חיים - פרק ג משנה יג

ומה שאמר מעשרות סייג לעושר היינו כדאמרין בפ"ק דתענית (ט', א') אמר רבי יוחנן מאי דכתיב עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר עד כאן. והנה טעם דבר זה כי האדם כאשר יתן ממון שלו אל הש"י הנה תבא הברכה מן הש"י אל הממון שלו כי הקריב מן עושרו אל הש"י, ולכך צוה הש"י לתת אחד מן עשרה אליו ובזה הקריב ממון שלו לרשות הש"י. ודוקא העשירי הוא קודש לד', מפני כי מספר הפרטיים הם עד תשעה כי עשרה נחשבים עדה וכלל, שהרי אין המספר נוסף רק עד עשרה ומן עשרה ואילך חוזר לספור אחד עשר שנים עשר הרי כי לא יתוסף רק עד עשרה. וזה מפני כי אין תוספת על הכלל, ועשרה ואלף נחשבים כאחד, ורבותינו ז"ל (מגילה כ"ג, ב') למדו דבר זה מן הכתוב עד מתי לעדה הרעה וכבר פירשנו זה למעלה ומפני כי העשירי הוא המשלים לעשרה שהם כלל יש אל העשירי סגולה זאת שראוי לגבוה שהוא יתברך כולל הכל ראוי אליו העשירי שהוא משלים המספר עד שהוא הכל. וחשיבת המספר גורם זה כי העשירי שהוא משלים אל המספר שהוא מספר שיש בו הכל דהיינו מספר עשרה, ראוי לכנוס ברשות גבוה שהוא יתברך כולל הכל והוא הכל. ומזה תבין עוד מה שאמר עשר בשביל שתתעשר, כי הפרטיים הם חלקים בלבד וכל חלק הוא חסר מפני שהוא חלק בלבד, אבל העשירי אשר הוא משלים למספר עשרה אינו פרטי ולא שייך בו חלק לכך אינו חסר. ולפיכך כאשר הוא נותן מעשר אל הש"י בזה דבק בו יתברך במה שהוא יתברך כולל הכל, כי לכך נותן העשירי שהוא המשלים אל עשרה שהוא מספר הכל אל הש"י שהוא כולל הכל אז יש לו ברכה ורבו, כי הכלל הוא ברכה שאין בכלל חסרון רק עושר. ונקרא העשירי בשביל זה בלשון עושר כי העשירי משלים לעשרה שהם כלל והוא העושר, וכאשר דבק בו ית' במה שהוא ית' כולל הכל אז מקבל ברכה ועושר מן הש"י. וזה עשר תעשר עשר בשביל שתתעשר, ור"ל כי נקרא העשירי בלשון עשר כי העשירי הוא העושר שהוא המשלים אל מספר שיש בו הכל, ולפיכך עשר אל הש"י בשביל שתתעשר:

ולפרש לך למה הפרטים אין מגיעים רק עד ט', דבר זה יש לך לדעת כי כל אשר הושפע מן השל"ה אי אפשר רק שיהיה לו שתי בחינות, וזה שהוא ראוי שיהיה אחד, מצד שהושפע מן הש"י שהוא אחד לכך כל דבר שבא ממנו הוא גם כן אחד, והבחינה השנית מצד המושפע עצמו שאי אפשר שיהיה אחד לגמרי בכל צד, כי כל אשר הושפע מן השל"ה נוטה מן האחדות אל הרבוי, כאשר הוא יתברך בלבד אחד, נמצא אשר מושפע מאתו נכנס במדרגת הרבוי, ואי אפשר שלא יהיה בו בחינת של אחדות גם כן כי הושפע מן הש"י שהוא אחד והפעולה דומה אל הפועל שהוא אחד, ולפיכך אי אפשר רק שיהיה בדבר שהוא מושפע מן הש"י שתי בחינות שיש בו אחדות מצד הפועל ומתחלק מצד בחינת המושפע. והבחינה של רבוי והחלוק מגיע עד תשעה, וזה כי כל רבוי שיש בדבר הוא מצד ההתחלקות

אשר הוא מגיע עד תשעה. כי כל דבר נחלק לארכו ולרחבו, וכל חלק הוא מתחלק לשלשה כי כל דבר יש לו התחלה ויש לו אמצע ויש לו סוף וכך מתחלק באורך וכן ברוחב, עד שכל שטח מתחלק לתשעה חלקים והוא מגיע עד ט' בלבד כאשר הוא ידוע. אמנם העשירי הוא כנגד בחינה אחרת בפני עצמה הוא האחדות שבו הוא אחד. וכל דבר בעולם תמצא כך, כי האדם מצד מה הוא אחד שהוא אדם אחד, והוא מחולק מצד שיש בו חלקים, ולפיכך מספר ט' נגד בחינות החלקים והעשירי נגד הכל שהוא האחדות מצד שאין כאן חלוקה, ולפיכך העשירי הוא קודש אל השם יתברך כי העשירי מצד שהוא אחד והוא מצד הפועל שהוא אחד ואילו ראוי העשירי שהוא מצד הפועל. גם בשביל זה העשירי שהוא כנגד הפועל שהוא אחד נחשב הכל, כי האחד הוא הכל כאשר אין זולתו והבן זה מאד. ולפיכך ראוי שיתן העשירי אל הש"י שהוא כנגד הפועל שהוא אחד ברוך הוא, ואין להאריך יותר בזה ובפרק בעשרה בעזרת הש"י יתבאר יותר. ולכך לא אמרו רק על המעשר עשר בשביל שתתעשר לא על כל צדקה רק על המעשר שהוא סייג לעושר, כי כאשר נותן העשירי אל הש"י שבו העושר במה שהוא עשירי, וכשמו כך הוא שנקרא בלשון עושר ולפיכך דבר זה מביא ברכה:

והראב"ע כתב עוד מסגולת התשעה, כי הוא כתב שאין שום מספר עולה רק עד ט', ואמר הטעם כי מספר ט' כאשר יהיו מונחים בעגול יושלם העגול באופן זה כאשר תניח מספר ט' בעגול כמו בצורה זאת. תכה ט' על ט' עצמו והם פ"א, והנה תמצא א' ח' לימין אחד ובשמאל ח' והם ב' ז' פ"א, כי האות הראשון הוא ג' ו' במדרגה האחדים ואות ד' ה' השני במדרגה עשרות:

תכה ט' על ח' יהיו ע"ב תמצא לימין ב' ולשמאל ז' והם ע"ב. תכה ט' על ז' עולה ס"ג תמצא בימין ג' ובשמאל ו' והם ס"ג. תכה ט' על ו' עולה נ"ד תמצא בימין ד' ובשמאל ה'. הנה עתה כאשר בא אל הה"א שהוא חצי העיגול נהפך הדבר להיות העשרות על ימין והאחדים על השמאל הנה תכה ט' על ה' עולה מ"ה תמצא בימין ה' ובשמאל ד'. תכה עוד ט' על הד' והם ל"ו תמצא הג' בימין והו' בשמאל והם ל"ו. תכה הט' על הג' והם כ"ז תמצא הב' בימין והז' בשמאל. תכה הט' על הב' והם י"ח תמצא האל"ף בימין והח' בשמאל. תכה הט' על הא' והוא ט', ובזה נשלם העיגול. וכבר אמרנו כי הנקודה אין לה התפשטות כלל והתפשטות הראשון מן הנקודה נעשה מזה העיגול אשר העיגול כפי מה שנתבאר לך יושלם ע"ט' ובפחות מט' לא יושלם, שתראה כי התפשטות הראשון אינו בפחות מט'. אך מה שרצה לומר כי המנין אינו עולה רק עד ט', שהרי בלשון הקודש ובכל המספרים המספר עשרה לא ט', אבל ר"ל בודאי כי אין עולה המספר הפרטים רק עד ט', והעשירי הוא כמו שאמרנו משלים ומאחד הפרטים האלו כמו שבארנו למעלה כי אי אפשר שיהיה זולת זה, והוא כנגד הנקודה שהיא בעיגול שהיא אחת שאין לה התפשטות וממנה מתפשט הכל והוא מקשר כל הט' שהם בעיגול, כי הנקודה היא אחת באמצע העיגול מקשר כל העיגול עד שהוא אחד. לכך כאשר מגיע לעשרה העשרה הם כמו אחד שהרי אתה מונה שלשים ארבעים חמשים כמו שאתה מונה שלש ארבע חמשה, שתראה מזה כי הפרטים מגיעים עד ט' והעשירי מקשר ומאחד אותם כמו הנקודה בעיגול: ועוד יש להבין מצד אחר מענין העשרה, ותדע כי כל אשר מתפשט, תחלת ההתפשטות שלו מן הנקודה ומתפשט לארבעה צדדין, והנה כל צד יש לו תחלה ואמצע וסוף כמו שאמרנו, עד שכל צד מן ארבע צדדין נחלק לשלשה חלקים ויהיה ההיקף כולו שהם ארבע צדדים נחלק לי"ב חלקים, ודבר זה במרובע גמור, אבל כל ההתפשטות אינו רק בעיגול שהוא ההתפשטות השווה מבלי זוויות, כמו שתראה השמים והארץ הם עגולים לא מרובעים מפני שהעיגול הוא שווה. והנה כל המרובע נחלק לי"ב, אבל העיגול נחלק לט' חלקים, כי כל מרובע יתר על העיגול רביעי, אם כן כאשר המרובע נחלק לי"ב העיגול נחלק לט' חלקים והם ט' חלקים שמתחלק כל ההתפשטות. וכנגד זה הם הפרטים שמתחלקים לתשעה, והעשירי נגד הנקודה שהיא תוך העיגול, ומפני זה העשירי קודש אל הש"י כי הנקודה אין לה התפשטות גשמי כלל, וכן היו"ד אין לה התפשטות גשמי כלל, ומפני כך בכח העשירי שהוא כנגד הנקודה הוא הכל כי ממנה מתפשט הכל ומתקשר הכל. ומפני זה תבין גם כן עשר בשביל שתתעשר שהרי העשירי שהוא כנגד הנקודה שממנה מתפשט הכל ובכחו הכל, והוא המעשר ולפיכך בו העושר ודברים אלו גדולים מאד, והארכנו בזה להעמיד אותך על דברי נבונים והתבאר איך המעשר סייג לעושר: